

*Pa. 37. E. 48*

KAIS. KÖN. HOF



BIBLIOTHEK

29.122-A

**ALT** ALT-



29122-A



# TIHANY OSTROMA.

---

KOMOLY LANTOS DRAMA

HÁROM SZAKASZBAN.

IRTA

CSÁSZÁR FERENCZ.

---

ZENÉJE: THERN KÁROLYTÓL.

---

MÁSODIK KIADÁS.

---

PESTEN,  
NYOMATOTT LANDERER ÉS HECKENASTNÁL.  
MDCCCXLV.

## S Z E M É L Y E K.

---

UZUB, a magyar had fővezére.

KELED, magyar alvezér.

BOJTA, Keled fegyvernöke.

PROKOP, Tihany várparancsnoka.

RICARDO, olasz vitéz.

IZONDA, Prokop leánya.

BELLA, Izonda meghittje.

MAGYAR ÉS OLASZ VITÉZEK. — IZONDA HÖL-  
GYEI. — HALÁSZOK. — HABSZÜZEK.

*A történet időszaka: 900. — Helye: Tihany és vidéke.*

---

Értesítésül: az idéző jeles sorok nem énekeltetnek.

---

Árpád 900-ban seregével a Csepelyen átkelvén, hadait három csapatra osztá. — Ezek egyike Uszubú (Uzub) vezérlése alatt a Bakony- és Vértesen átnyomulván, miután Palotát s Veszprémet meghódította, a Balatonnak vonult. Tihanyt akkor, mint Veszprémet is, olasz várhad védelmezé. Vára erős volt, s mint Veszprém: úgy Tihany bevétele is, többnap munkába került a magyar hadaknak; míg végre az ellenállni már nem képes olaszok visszavonulván: a várt a magyar seregek elfoglalák.

Ezen ostrom alatti időből vevé költő jelen műve meséjét.

Keled, a magyar had egyik alvezére, azon követséggel küldetvén Uzub által Tihanyba, melly a várat, mint Etele egykori sajátját, Árpád hadainak leendő visszaadásra fölkerje, meglátja ott Izondát, Prokop a tihanyi várparancsnok kecseljes leányát, s iránta szerelemre gyúl. — Izondának, kit Ricardo olasz vitézzel apja már eljegyzett, szinte megtetszett a szép magyar dalia, s az olasz hölgyben szenvedélyt költe, mellyet ez leküzdeni képes nem vala. — Az alkudozás nem sikerülvén, s az olasz őrsereg el levén a védelemre tökéelve: Uzub, hogy a dolgon könnyítsen, az ő magyaroknál ily

igen szokásban volt hadcsellel él, s táborával visszavonulást színellett.

Azonban Bojtának, Keled hű emberének, sükerülvén a várba lopózni, általa Izonda komornája tudatja Keleddel azon földalatti utat, melly a tó partjáról a várba vezet. Ezen Keled, kit a fővezér az éjszaki hegyeken visszavonuló tábortól, kémelőcsapattal visszahagy, néhány bátor vitéze kíséretében éjjel Tihany alá sajkázván, Izonda szolgaleánya által a várba, a szűz szobájába, fölvezettetik; ott azonban Izonda apja és jegyese által meglepetik; de a veszélyből vitézei ótalmával a titkos ajtón ismét kimelekszik.

Ricardo boszút akarván állani a szittya hősön, ki mátkája szívét elorzá: magyar fegyverzetben Keled sátorába jő, s ott a szendergő hőst mármár meggyilkolja, midőn az apjától eltaszított Izonda, Bojta kíséretében, épen jólkor érkezik Keled életét megmenteni. — Keled Ricardon nemes boszút áll: visszabocsátva őt a várba, mellyet nemsokára a magyar had megrohánván, birtokába vesz. Ricardo az ostrom közben Keled karja által elesik; Prokop fogolylyá lesz, s az utána sietett Izondával együtt Uzub által harczdíjul, az ostrom alatt hős tettei által magát kítüntetett Kelednek adatik. — A fogoly Prokop kiengesztelődik. A magyar sereg diadaléneket zeng.



## ELSŐ SZAKASZ.

---

A szín eleje tábori sátrort képez, melyben a korhoz alkalmazott vezéri fényű öltözetek a fegyverek közepett párduczzal borított kerevet látható. — A szín mélyén kilátás a Balaton- és Tihanyra  
— Korány. — A távolban koronként kürtök riadoznak.

### ELSŐ JELENET.

Keled. — Magyar vitézek.

Vitézek. Fel, vezér! a hajnal ékes  
Rózsaarcza felpirult,  
Kürt riad, zugó szavára  
Mellünk harczy lángra gyult.  
Jer csatára, jer velünk,  
Sánczain vár ellenünk!

Keled (félkél a kerevetről, mellyen gondolatokba merülve állt).

Igen, csatára! . . . Ah, de Bojta késik.  
Tán elfogák őt? Mért dobogsz, miért, ah.  
Te szittyaszív?

Ah, hová lön szűm nyugalma  
S harczy bátor hős erőm?  
A szerelem nagy hatalma  
Igy leverte szűm, velőm!  
Én, ki a csatát szerettem,  
Mint virág a nap hevét:  
Látva őt, mindent feledtem,  
Csak nem égszemét!

Vitézek. Mért habozni illy sokáig?

Tenni ezt nem szokta ő . . .

Keled. Kell szeretnem őt halálig,

Bájjal bűvölt meg ő!

Vitézek. Tedd, Hadúr, e hős vezérnek

Lángaczéla ellenének

Vész maradjon mindörökre,

Mint karod tüzéle.

Keled (eszmélve). Nem lesz csatánk. Parancsát

A fővezér ma ismét visszavette,

S a kürt nyugalmat hirdetett szavával.

Vitézek. Új erőt hoz a vitéznek

Harcz után a nyugalom;

Lesz feledve nyert sebének

Vére újabb hajnalon:

És a kopja, mit röpit,

Biztosabb halált sívít! (Vitézek el.)

## MÁSODIK JELENET.

Keled. Hová legyek, ha érzetím kitudják

Az agg Uzub s a tábor hős vitézi?

O, el ne áruld keblem szenvedélyed,

Szakadj meg inkább, mint Ung bérceztetőin

A szikla, melyet zord vihar repeszt meg.

Vitéz Korondnak hősi magzatáról

Ne mondja senki: rajta hölgy szerelme

Győzött, s miként moh, elpubult az édes

Lánycsókra melle, és ő gyáva lön; . . . ne!

Izonda! o mért láttak e szemek,

S miért nem őrzé a nehéz aczélvért

E mellét hivebben!

„Száz csatára kész valék én,  
 „Hős Uzub, hadad követni:  
 „Ott babért fogék szerezni  
 „Ifju homlokomra.  
 „Békeszót a vár urának  
 „Vinni volt elég vitézed;  
 „Engemet buval tetézett  
 „A parancs bizalma!“ (Ledől a kerevetre.)

### HARMADIK JELENET.

Keled. — Bojta.

Bojta (jő). Csak magad vagy itten,  
 Uram, Keled?

Keled. Te, Bojta? Szólj: mi hirt hozsz?

Bojta. Üdvöt, szerelmet; és, ha tetszenék, még  
 Találkozást is, a tó partjain,  
 A vár alatt, hol este szép Izonda  
 Meghittje fog rád várni s fölvezetni  
 Szűd asszonyához.

Keled. Ah, valót beszélsz-e,  
 Hű Bojta? mondd csak . . .

Bojta. Hidd, a legvalóbbat.

Keled. Szerettelem hát, Bojta? szólj; az égre!  
 Szeret viszont ő, s látni vágyik engem? . . .

Bojta. „Leánya mondá; s úgy hiszem, szavában  
 „Urnéja szólott.

Keled. „S hol találkoztok?

Bojta. „A vár alatt, hol tó hullámitól  
 „Környezve a szirt, hozzáférhetetlen  
 „Küzdő naszádot nem szokott hadunknak.  
 „A szirt felett szép kert terül: magas fák

„S törpült csalit közt rejtvék útai.  
 „Halászházában bizton feljuték.” — De,  
 Vezér, ne engedd elkapatni kebled  
 A szenvedélytől; hátha csel? . . .

**Keled.** Lehetlen!

Ég csalna inkább, Bojta, hidd!

**Bojta.** Ohajtom.

**Keled.** Ah, ha őt te láthatád, mint  
 Láttam én leányi közt,  
 Ollyan ő, mint rózsabimbó,  
 Mellyet esti szél fűrészt  
 A patak hűs árja gyöngyén;  
 Mint havasló lilium  
 Felközelgő hajnalon  
 Csöndes völgy ölén.

Kék szemének bájegéből  
 Lelke tiszta lángja szól,  
 És a hang, mi hárfadalban  
 Foly le biborajkiról,  
 Nem csal az, o Bojta, érzem,  
 Érzi azt e hő kebel:  
 A vitézt nem éri csel  
 Hölgye küszöbén.

**Bojta.** Tehát, vezér, te mégysz? . . .

**Keled.** Megyek, repülök . .

**Bojta.** Nem félsz veszélytől?

(Kürriadás). Csöndesen! közelg a

Zaj; a vezér jő.

**Keled.** Vajjon mit kíván?

„Szállja meg szívét a béke  
 „A csatára kész vezérnek;  
 „Most szerelmem istenének

„Esküvém fel bajnokúl.  
 „Majd, ha hölgyemet karomra,  
 „Fűztem, élek újra néked,  
 „S küld aczéлом ellenéltet  
 „Áldozatra, nagy Hadúr !

## NEGYESDIK JELENET.

Uz ub. Keled. Bojta. Magyar vitézek.

Bojta. Uz ub, vezérünk !

Uz ub. Üdv Korond fiának !

Keled. Uram vezér ! légy üdvöz sátoromban.

Uz ub. Tetszett tanácsod, hős Keled, hadunknak :

Nem ostromoljuk a sziget lakóit

E szirtodúban.

Keled. Ég, o hála néked !

Uz ub. Elszánt, csatát nem rettegő had őrzi ;

Rajtunk figyelme, s ezt ki kell kerülnünk.

Ma még vonuljon vissza a sereg

A hegy mögé . . .

Keled. Sors újra sújtasz engem !

Elhagyni őt ! . . .

Uz ub. S ha kétszer szállt alá majd

A nap nyugonni, visszafordulandunk

E szép mezőre csöndes éjhomályban,

S a hajnal arcza megvitt várfokon

Mosolygja csókját győztes fegyverünkre.

Keled. Hadúr, ne hagyj el !

Uz ub. „Hős Keled, te, bátor

„Kémlőcsapattal a közel hegyekről

„Tartsd szemmel őket addig is.

Kele d. „Vezér,  
 „Hűn teljesítem. — Hála, nagy Hadúr!  
 Vité z e k. Bölcs parancsod, ősz vezérünk,  
 Győzelemre visz megint.  
 Uz ub. Hő csatára visszatérünk,  
 Győzelem babéra int.  
 Kele d. Így mosolyg fel szép reményünk,  
 És a kéj, mit arcza hint.  
 Uz ub. Nincs, ki ellenállni tudna  
 A magyar had ostromának;  
 Mellyet őseink birának,  
 A kies hon már övé!  
 Kele d. Nincs kebel, ki győzni tudna  
 Ellenében a varázsnak,  
 Melly magát szűm asszonyának  
 Kék szemére átszővé.  
 Vité z. Nincsen ellen, melly ne futna  
 Hős Uzub sulyos vasának  
 Látva fényét; a csatának  
 Szép babéra már övé. (Kl mindnyájan.)

### V á l t o z á s.

Csarnok a tibanyi várkastélyban, a X-dik század ízlése szerint  
 aranyzatokban mutatkozó pompával butorozva. — Reg.

## ÖTÖDIK JELENET.

Palotahölgyek. (Utóbb) Bella.

Hölgyek. Mint virág, melly bimbajából  
 A korány gyöngyharmatára  
 Keblet, illatot kitára,  
 Sorvadoz viharban:  
 Elborúl a hölgy kedélye

Fegyverek duló zajára ;  
 S hő szerelme édes árja  
 Ölje búhabokban !

Bella (jó). Fen asszonyunk, im . . .

Hölgyek. Üdvözeljük őt !

## HATODIK JELENET.

Izonda. — Bella. — Palotahölgyek.

Hölgyek. Mi bú ül arczán !

Bella. Szenvedél, Izonda ?

Izonda. Miként találna e kebel nyugalmat,  
 Midőn halál zúg, vad halál körülünk !

Vész szakadt e nép fejére,  
 Irva már kinos halála :  
 Lel kegyetlen ostorára  
 A magyar karokban,  
 Gyöngge páráként enyész el  
 Végtelen nyomorban.

Hölgyek. Elborúl a hölgy kedélye

Fegyverek duló zajára ;  
 Hő szerelme édes árja  
 Ölje búhabokban.  
 Mint virág kitárt kebellet,  
 Sorvadoz viharban !

Izonda. Nem láthatám még, Bella, jó atyámat . . .

Bella. Soká alig fog késni, itt leend . . .

Izonda. Ő védelemre gondol, míg leánya  
 Szívét elorzá a magyar követnek  
 Szép hősi arcza. — Bella !

Bella. Asszonyom,

Az égre, lassan !

**Izonda.** Bú- és gyötrelemben  
 Töltém az éjet. Látom a veszélyt; ah,  
 Jól látom én azt, s küzdtem enmagammal,  
 De mind hiába! el nem fojthatom már  
 A gerjedelmet, melly iránta szűmben  
 Támadt . . . . Tanácsolj: mit tegyek?  
 segíts, ah!

Csöndesen, mikép ligetnek  
 Árnyain folyó habok,  
 Tűnedezték a napok  
 Kedvesen, derűlten:  
 S ime jött a szittya férfi  
 Láttam őt, — sötét szemén  
 Andalogva csüggtem én,  
 Sírtam — és örültem!

**Bella.** Ah, csöndesedjél; még nincs veszve minden  
 Remény, Izonda!

**Izonda.** Mint reméljek én?  
 Atyám parancsát ismered! . . Pogány és  
 Ellen, kiért e szív szerelme ég!

**Hölgyek.** Mi titkokat beszél?  
 Ő mátká, — s nem remél!

**Izonda.** O hagyjatok magamra, kedvesim!

**Hölgyek.** Bú zavarja titkosan,  
 Ajka föllegezve van. (Elvonulnak.)

## HETEDIK JELENET.

**Izonda.** — **Bella.**

**Bella.** Bizzál a sorsban, asszonyom.

**Izonda.** Te jó vagy,

O Bella! ámde, súlyos helyzetem.



Atyám . . . Ricardo . . . magzat én s  
jegyes! . . .

Vétek szeretnem őt, érzem; de Isten  
Bocsássa meg bár, nincs erőm legyőzni . . .  
Csak egyszer, ah! csak egyszer látni őt  
még,

Aztán . . . .

Bella. Izonda, látni őt fogod . . .

Izonda. Őt látni, Bella?

Bella. Tőled függ csupán.

Izonda. Nem értelek, szólj . . .

Bella. „Tudva titkodat.

„Szóltam, nevedben, küldött emberével,

„S találkozásra helyt tűzék a szittya

„Vitéznek . . .

Izonda. „Bella!

Bella. „Büntess bár, ha tetszik . . .

Izonda. „Büntetni? nem! te jó lélek. De a vész

„Meggondolád-e, mely fejünkre nőhet?

Bella. „Nincs semmi vész. A titkos út kevéstől

„Ismertetik csak, s azt az éj sötéte

„Még biztosabban rejti, s így, ha látni . . .

Izonda. „Őt látni, Bella, oh igen! . . . De nem, . . .  
nem!

Bella. „Őt látni, s még ez estve . . .

Izonda. Még ez estve,

Mondád?

Bella. „Ha látni kész vagy . . .

Izonda. Szólj, o Bella,

Szólj: eljövend?

Bella. El.

Izonda. Ah, meglátom őt!

Bella. Ma estve, így szólt küldött embere.

Izonda. Jöjj! szerelmem édes álma

Teljesülve hadd legyen ;

Jöjj, eléd karom kitárva,

Szűdre szűm pihenjen.

Üdv mosolyg reám: remény, te,

Pillanatra légy kegyes !

Éltem áldozom fel érte,

Ég, o légy kegyes !

### NYOLCZADIK JELENET.

Prokop. — Izonda. — Ricardo. — Bella.

Olasz vitézek. — Palotahölgyek.

Izonda. Atyám !

Prokop.

Leányom ! mint örül ez agg

Kebel, midőn bú s gond nélkül simulhatsz

Ismét reá.

Ricardo.

S én üdvezülni érzem,

Szép szűz, cnyémet: biztosítva látván

E vár nyugalmas régi napjait,

S a boldog órák kéjes perczeit.

Izonda. Miként, atyám ? a béke létesült tán . . ?

Prokop. Nincs béke kötve s frigy nem létesülhet

Rabló csoporttal, melly mindent kíván,

S botor negéddel oszt, ígér kegyelmet

Az elrabolt szent birtokok díjában. —

Illy gyáva alku nem való Prokopnak !

Ricardo. A dőre csorda azt hívé: hasonlót

Talál e várban gyáva önmagához.

Izonda. De hát miként . . ? nem értem . . . szö-  
latok !

Vitézek. Félve karjaink hatalmát,  
Ellenünk eltávozott.

Prokop. Megcsalatra látta vágyát :  
Ős Tihany nem alkudott.

Ricardo. Sejtve törpe, rút halálát,  
Elhagyá az ostromot.

Izonda. Ég ! reményem gyöngé szálát  
Megszakadni így hagyod ?

Hölgyek. Visszanyerte volt nyugalma  
A vidék — a seregozott.

Prokop. „Vig dalokra, hős vitézek !  
„Ünnep érjen ünnepet :  
„Messze jár a megvetett  
„Szittyá bős hadával.  
„Gyáva az, ki vad parancsát  
„Félve elfogadni kész ;  
„Harcztanult olasz vitéz  
„Félni nem szokott.

Ricardo. }  
Vitézek. } „Megvetők botor dagályát . . . .

„Halni tud csak, halni kész,  
„Rabigát olasz vitéz  
„Törni nem szokott.

Izonda. „Mért e szív örülni nem tud,  
„Bárha elvonult a vész ? . .  
„Itt a bú, a szenvedés,  
„Mit reám hozott !

Hölgyek. „Béke száll megint Tihanyra,  
„Szép tavunkra béke néz,  
„Meggzünék a csüggedés,  
„Melly körülfogott.

**Prokop.** A háláünnep fényét, jó leányom,  
Holnap menyekzőpompa is tetézzé;  
Szavam Ricardo birja rég . . . .

**Izonda.** Atyám! . . .

**Ricardo.** Ah boldog én!

**Prokop.** Mit a duló magyar had  
Késleltetett csak, vágya kebleteknek  
Hadd teljesüljön . . . .

**Izonda.** O balasszd, atyám,  
Kevés napig csak! . . . .

**Ricardo.** Ég! ő nem szeretne  
Engem?

**Prokop.** Halaszszam, lányom? . . . mondd,  
miért? . .

**Izonda.** A rettegés, . . bú, . . melly a harczy zajra  
Elzaklatá e női szív nyugalmát . . .  
O ég! . . .

**Prokop.** Legyen, mig majd lecsillapulsz.  
Ricardo? . . .

**Ricardo.** Fáj, az üdv után sovárgni! . .  
De mit tegyek? . . . ha úgy akarja ő.

**Izonda.** Messze tőlem, ah gyűlölt frigy,  
Melly reám csak gyászt lehelne!  
Égjen érte szűm szerelme,  
Titka szent tűzében! . .  
Látni, bírni nem fogom bár,  
Vágyaim feléje szállnak;  
Képe éljen a búárnak  
Néma tengerében.

**Hölgyek.** Hőse lángoló szavára  
Ajka így mikép felelne?

Más jegyest ohajt szerelme,  
Más honol szívében.

Ricardo. O ha nem szeretne engem . . . ?  
S keble lángja mást ölelne ! . . .  
Áldozatra vért keresne  
Szűm sovár dűhében !

Prokop. }  
Vitézek. } Menthető borúlt kedélye . . .

Nászt mikép is ünnepelne !  
Majd mosolyg nap új örökre  
Föllegetlen égen !  
(A kárpit lefoly.)

## MÁSODIK SZAKASZ.

Balaton partja a tihanyi foknál: jobbra a vár látható exústjében  
a lenyugvó holdnak, mely a tó vizét végsugarival önti el. —  
A mint a halászdal végződik, elsötétül.

### ELSŐ JELENET.

Ricardo (küpenybe burkoltan kilép a bokrok közül.)  
„El van halasztva a nász ? És miért ? . . .  
„Talán vetélytárs ? Nem ; mikép lehetne ?  
„El, el szívemtől kinzó képletek ! . . .  
„És Bella hol van ? Vajjon mit hozand,  
„Mi érdekelni tudja keblemet ?  
„Olly titkolózva szólt, s e helyt tűző ki,  
„Hol látni fognék nem várt dolgokat . . .

### MÁSODIK JELENET.

Bella (jö). — Ricardo.

Bella.

„Ricardo !

Ricardo. „Mi hír, o Bella ?

Bella. „Fontos! fontosabb, mint  
 „Gondolni tudnád. Halld, sietve szólok,  
 „Időnk szorúl már.

Ricardo. „Szólj, o szólj hamar!

Bella. „A szép jegyesnek szíve nem tiéd . . .

Ricardo. „Sátán! kitépem átkos nyelvedet . . . .

Bella. „Nem  
 „Szólok tehát . . .

Ricardo. „Mondd, mondd tovább. Bo-  
 csáss meg;

„Már hallgatom. Szólj.

Bella. „Szittyá hőst kegyel  
 „Izonda szíve; és hogy szóom igaz:  
 „Várj itt kevéssé, s meggyőz tenszemed.  
 „A hős vetélytárs eljövend; a várba  
 „Rendelte őt a szép jegyes magához.  
 „De zaj közelg . . . . (Dal a távolban.) Ha-  
 lászok lesznek, és  
 „A boldogított szittyá is jöhetne . . .  
 „Vonulj, Ricardo, vissza a csaláthba. (El.)

Ricardo. „Vetélytárs! . . . Mit kell hallanom! Be-  
 várom

„Őt; és ha jöni fog, kioltja kardom  
 „Az életet, melly éltem elrabolja.

(A dal közeledik; Ricardo a sűrűbe vonul.)

### HARMADIK JELENET.

Halászok. (A dalt kívül kezdik; a színen dalolva sajkáznak  
 kereasztúl, s daluk a távolban hangzik el.)

Csöndes éjjelen, szelid hold,  
 Szép tavunkon vándorolsz;

Fénytükört vonsz a habokra,  
 Mig nyugonni elhajolsz.  
 Szende képed felcsalá a  
 Tó szírére a halat,  
 És a háló nem lelé meg  
 Foglyait a viz alatt.  
 Vond el arczod szép ezüstjét,  
 Hadd terüljön a homály:  
 Kész a háló, melly fogolyra,  
 Mig mosolygsz, hiába vár.

### NEGYEDIK JELENET.

Keled. — Bojta. — Néhány magyar vi-  
 téz. — Két sajkász.

(A mint a halászdal elhangzott, jó Keled sajkán embereivel; a  
 Bojtával kiszállván, a többiek visszavonulnak.)

Keled. Im, partra szállunk, Bojta ő közel van!

Bojta. Csak baj ne érjen . . .

Keled. A had zord fiának  
 Bajról beszélsz te? Őrt áll hő szerelmem,  
 S Hadúr hatalma őrt kegyes szemével.  
 Jer! . . .

Bojta. Lassan, a jelt még nem láthatám;  
 Megállj . . .

Keled. Siess, siess!  
 Éj sötéte, ah fedezd el  
 Fátyoloddal lépteim,  
 A derült ég iverin  
 Ködlepel borongjon!

S én homályod titkos útján  
Elviendem lángomat,  
Édes, égi vágyomat,  
Melly feléje von!

Habszűzek (a szin mögött).

Üdv! a had dicső fiának  
Hő szerelme útain;  
Üdv, a habszűzek lakának  
Éji csendű partjain!

Keled. Ah, milly varázshang!

Habszűzek (kívül).

„Menj, ne félj! szived vezessen;  
„Kit szeretsz, epedve vár;  
„Hű ölében égi kéjjel  
„Boldogit az üdvsugár!

Keled. Mi bűvös ének! . . . Bojta!

(A szilbokokron fejez fátýol leng fel.)

Bojta. Ott lebeg,

Uram vezér, a fátýol! . . Int, jerünk.

Keled. O hála, Bojta, e perczért neked!

(Mindketten el.)

## ÖTÖDIK JELENET.

Ricardo (egyedül az ellenkező oldalról jő).

O szép vitéz te! majd nyomodba érek . . .

A várt bevenni, nem lesz könnyű munka!

Álnok leány! . . Oh düh! . . Boszum fejedre,  
Boszum reátok, szörnyű vérboszu!

Zudúlni érzem véremet,

Féltés rohanja meg,

S vadúl kinozza keblemet,

Benn poklot érezek.



Igy árulá el szívemet,  
 Így apja istenét?  
 De megboszúlom mennyemet,  
 Mit lelke dúla szét! (Kirohan.)

### V á l t o z á s.

Terem a tihanyi várkastélyban.

## HATODIK JELENET.

I z o n d a (egyedül).

Te elnyugodtál a csöndes habokba,

„A messze kéklő halmak éjködébe?

O bár magaddal vitted volna, szűz

Vándor, viharhozó keblem kinait! . . .

— És Bella nem jő? . . Oh ég . . . mit te-  
 vék! . . .

Remegsz, o szív? — szerelmedért

Ne, ah! ne reszkess;

A láng, mi vészre vonz, vezet.

Kioltthatatlan érezt,

Olly égi, kedves.

Az ég ivén a csillagok

Szendén ragyognak,

Köröttek ékes angyalok

Szerelmi bájos légdalok

Ölén forognak.

Szeretnek ők is: Szerelem

Sugára fényök;

Mi benned ég, az érzelem,

Oltári lánggá szentelem,

Felhat közéjük!

## HETEDIK JELENET.

Izonda — Bella.

Bella. „Keled nyomomban . . . asszonyom! . . .

Izonda. „Keled?

Bella. „Igen; szavadra vár . . .

Izonda. „Bocsásd be őt . . .

„O Bella, mit tévénk? . . . Ég, o ne hagyj el!

## NYOLCZADIK JELENET.

Izondá. — Keled. — Bella.

Bella. Jövel, vitéz! (Ki.)

Izonda. Ő itt! . . én reszketek . . .

Keled. Nyelvem lekötve . . . kéjzön ne öl meg!

Izonda! . . szívem üdve, im előtted

Imádva hullok porba e kegyért . . .

Izonda. Fel, o vitéz! nem kegy, mi téged e

Terebbe szólít . . .

Keled. Üdv neked, dicső hölgy,

És üdv szívemnek, melyet így megértél . .

Izonda. Milly égi hangok!

Keled. Szép Izonda, halld,

„Mit a magyarnak ajka nem tudand

„Kellőn lefestni, szívem lángjait:

„Első valál te, a ki szemsugárod

„Varázsnnyilával keblem megsebezted

„S szelid szerelmet költél benne fel.

A hadak sovár fiában,

A míg téged, bájalak,

Útamon megláttalak,  
 Véröröm honolt csak;  
 Harczviharban nőtt babérok  
 Voltak édes vágyaim;  
 Most kiesbek álmaim,  
 Szép körödbe vonnak.

Iz o n d a. Mi bájosan rezg édes hangja vissza  
 Félénk szivemben . . .

Ke l e d. És te nem felelsz,  
 Izonda? . . .

Iz o n d a. O, vitéz!

Ke l e d. Ah szólj, csak egy szót!  
 Mondd, hogy szeretsz, oh mondd, s én  
 üdvezülök.

Iz o n d a. Nem állhatok már ellen szép szavának . . .  
 Mért fojtsam el tovább? . . . Igen . . .  
 szeretlek! . . .

Ke l e d. Ah, boldog én!

Iz o n d a. O nyelvem, mit tevé!

Ke l e d. Ne bánd, ne, szép szűz, a szót, mely szí-  
 vedből

Szállt ajkaidra . . . .

Iz o n d a. Oh igen, szivemből!

Látni téged és szeretni

Pillanatnak műve volt;

Szűm tiéddel összeforrt

Össze mindörökre.

„Ah, de mint fogok daczolni

„Végzetem sulyos karának? . . .

„A kebel duló hadának

„Kínja enyhül-e?

**K e l e d.** Epedni szűnjél . . Mondd csak , hogy szeretsz,

„Hogy szűd enyém , s te szinte az leenedsz . .

**I z o n d a.** „Tiéd ? de mint ? . . . Ah istenem ! . . .

**K e l e d.** „Karomra

„Fűzlek . . .

**I z o n d a.** „Karodra ? Oh, te nem tudod még . .

**K e l e d.** „Nem ; s tudni mást én nem vágyom , csak azt, hogy

„Szeretsz, s enyém vagy . .

**I z o n d a.** És atyám ?

**K e l e d.** Atyáddal

Végzend a fegyver . . .

**I z o n d a.** Fegyverről beszélsz-e,

Ha lánya kedves ?

**K e l e d.** Kedves mint az ég

Harmatkönyűje a tikkadt mezőknek,

De . . .

**I z o n d a.** Oh, ne szólj ! E kéz már . . . nem sajátom.

**K e l e d.** De az szived ?

**z o n d a.** Nem ; az . . . tiéd.

**K e l e d.** S e kéz is

Enyém legyen, hő szived birtokával.

**I z o n d a.** Nem tűröm, nem, a bilincset.

Melly kin-árba elsodorna :

Bárha végcsepig kifolyna

Vére hő szivemnek.

Kit szeret, kiért eped, vlv,

Szivem érte hadd hevüljön,

Dobbanásin üdvezüljön

A szabad kebelnek !

**K e l e d.** Sziertetépem a bilincset,  
 Melly karodra fűzve volna,  
 Bárha végcsepig kifolyna  
 Vére enszivemnek.  
 Nem lehet rab illy nemes szív;  
 Mint virág szabad mezőkön :  
 Dobbanásin üdvezüljön  
 Tiszta, hő kebelnek !

**K e l e d.** Jer, szép Izonda, e falak közöl,  
 „Hol bú honol, kín s fájdalom tanyáznak;  
 „Jer, én mególak, boldogítani foglak . . .

**I z o n d a.** Mit kérsz, vitéz? Nem! el nem hagyhatom  
 E várt, apámat s ősim istenét, nem  
 Elhunyt anyám szent hamva rejtekét . . .

**K e l e d.** „Jer, itt reád csak bú vár, és veszély;  
 „Jer, üdvezülni védő karjaimban !

**I z o n d a.** „Nem, az lehetlen !

„Hagyj szerelmi lángjaimmal  
 „Kínaim nagy tengerén;  
 „Menj te, hős babért aratni —  
 „Búmban hadd epedjek én !  
 „S majd, ha szűm kiszzenvedett,  
 „Köss fűzért siromra.

**K e l e d.** „Halni nem szabad neked, nem !  
 „Élj, szeress és üdvezíts,  
 „A csaták vihardühében  
 „Hős merényre lelkesíts.  
 „Légy napom te, légy vitéz  
 „Tetteim babéra !

**K e l e d.**

**Jer, siess velem !**

## KILENCZEDIK JELENET.

I z o n d a. — K e l e d. — B e l l a.

B e l l a (Gő). „Atyád, Izonda, fegyveres csapattal,

„S a bős Ricardo, termeid felé . . .

I z o n d a. „Ah, elveszénk! . . Menj, menj Keled, siess!

K e l e d. „S te jössz velem?

I z o n d a. „Menj, távozzál hamar;

„Remegj dühétől! . . .

K e l e d. „Én . . remegni? . . . Jer!

(A rejtek ajtó felé.)

## TIZEDIK JELENET.

P r o k o p. — R i c a r d o. — I z o n d a. — K e l e d.

B e l l a. — O l a s z v i t é z e k.

P r o k o p. Megállj, lator! — S te, szép virág, ki így

Hinárba húztad őt — megálljatok!

O l a s z v i t é z. Szittyaférfit e falak közt?

Átkozott, rut árulás!

I z o n d a. Atyám!

R i c a r d o. Boszúmat most kitölthetem.

P r o k o p. Atyád? neked, ki áruló levél!

I z o n d a. Atyám, bocsánat! . . . szívem . . .

K e l e d. Jer! — Fel a

Porból! megóv e kar.

R i c a r d o. Mi vakmerőség!

P r o k o p. A szittyafajnak méltó hőse! . . .

K e l e d. Szünjél!

Szitokszavadra felgyúl vérem, és még  
Feledni tudnám, hogy e hölgy leányod.

(Kardot húz.)

**I s o n d a.** Keled! megállj . . . Ah, ő atyám! ne  
gyilkolj!

Oh ég! mi gyászos felleget  
Idéztem én fejemre;  
Belőle átkos vész szakad  
Leroskadó szívemre.  
Temessen el bár engemet;  
Legyek szümáldozatja;  
Ne érje bőszen haragja  
Ne, lelkem kedvesét!

**P r o k o p.** Így elfeledted istened?  
Így hamvadó anyádnak  
Porát, s ki téged hön ölelt,  
Tanácsszavát apádnak  
A vad pogány rut csábait  
Kerülni nem tudád te?  
Halál, gyalázat érje  
Szived vak érzetét!

**K e l e d.** Kiméld leányod életét;  
Nem bűnös ő irántad,  
Sem istenét nem hagyta el;  
Meghallgatá imámat!  
Szeret, s szívem csak érte él,  
Ah! boldogítsd, ne büntesd;  
Ki kérni nem szokott, esd  
A szittya, — vedd kezét!

**P r o k o p.** Botor kívánság! Fogjátok körül.  
El fegyverét!

**K e l e d.** Nem; fegyverem, míg élek,  
Nem fogja senki tőlem elcsikarni.

**I s o n d a.** Jó ég, kegyelmezz!

**Ricardo.** Rabló hős, negédes  
Véred hevét ím most lecsillapítom.

(Megrohanja.)

**Izonda.** Atyám!

**Prokop.** Szememből el, gonosz leány!

**Keled.** Sereg egy ellen, gyáva szolgáló nép!

(Küzde a rejtekajtó felé vonúl.)

## TIZENEGYEDIK JELENET.

**Bojta** (magyar fegyveresekkel a rejtekajtón jő).

**Előbbie k.**

**Bojta.** Uram, vezér, ím híveid!

**Keled.** Hozott ég!

**Prokop.** Rut árulás! — Ez a te mived? Oh  
Mért nem siettem sírba őseimhez,  
Hogy ezt ne érjem!

**Keled.** Váradat ne féltsd;  
Azt nyílt csatában vesszük birtokunkba:  
Reszkess hadunktól! Én itt csak leányod  
Kezét esengtem: megtagadtad azt,  
Várad, leányod hősi harc jutalma  
Leendnek.

**Ricardo.** Oh düh! így mer ő beszélni?

**Keled.** Ah Izonda! mért szivednek  
Nem figyeltél szűz hevére?  
Szétenyészik érzetednek  
Kéjsugáros égi bére!  
Hívedet mért nem követted?  
Én megyek — csatára érted;  
S majd a harci zaj tüzeiben  
Védni újra eljövök.



**I z o n d a.** Menj! fohászaím követnek  
 A csaták zajos terére;  
 Hő szerelmem végzetednek  
 Útain legyen vezére!  
 Nem felejtlek: — élni érted!  
 A mióta szűm megértett,  
 Bárha kinok tengerében,  
 Kéj nekem, nagy és örök!

**P r o k o p.** Áldozatja vak hevednek,  
 Elragadt a szív szeszélye!  
 Mérge forr ez agg kebelnek,  
 Melly hason bünt még nem ére.  
 Kincs valál nekem; de élted,  
 Bár keress vadd szittyavértet,  
 Elhunyard kezem dühében . . .  
 Árulást nem, nem tűrök!

**R i c a r d o.** Most kezemben életednek  
 Sorsa, vérboszúm elére.  
 Meg nem óv a szép kegyesnek  
 Érted égő szenvedélye.  
 Őrszemem kerülni vélted?  
 Kába vagy, ha azt remélted!  
 Lázgyötört szívem dühében,  
 Födre vérfüzért tűzök!

**B o j t a s a** magyar vitézek.  
 Jer, vezér! megóvjuk élted!  
 Bármi nagy legyen veszélyed:  
 Bizz' vitézid fegyverében,  
 Kész csatára hős kezök!

**O l. v i t.** Most eloltjuk átkos élted;  
 Meg nem óv ma szittyavérted.

Karjainknak ellenében  
Tomba gyáva fegyverök!

Izonda. Atyám!

Keled. Izonda, jer, kövess!

Prokop. (leányához). Szememből!

(Tova taszítja; Izonda ájultan Bella karjaiba rogy.

— Ricardora mutatva.) Reá, vitézek!

Keled. (Küzdvé a rejtékajtó felé vonul, melyet vitézei áll-  
nak körül.) Vissza!

Ricardo. Elrohant!

(A kárpit lefoly.)

## HARMADIK SZAKASZ.

Kora reg sütéte. — Sátor a magyarok táborában, mint az első  
szakaszban, egy kerevettel a szin mélyén balról.

### ELSŐ JELENET.

Keled.

A kereveten ledőlve egészen fölfegyverzetten szendereg; körülé  
— mintegy fátylonon át láthatólag — megjelennek a Habazürek.

Habsz. Szenderegj, vitéz levante,

Csendes álmom enyhölén;

Hösi munka vár karodra

A közel nap regelén;

Keled (álmában). Izonda! . . .

Habsz. Szűd leánya leng körüléd

Álmaid bájképein;

Szenderegj — reményein

Kéjtelibb jövőnek! (Eltűnnek.)

Keled. (álmában). Jer, ne félj! . . . Te eltűnél! . . . Ah

## MÁSODIK JELENET.

Keled. — Ricardo.

Ricardo (magyar fegyverzetben jő).

Itt, sátorában volnék, düh- s boszúmmal,  
 A megvetett szív pokla bős hadával . . .  
 Nem látom őt . . . .

Habszűzek (mint főnebb ismét megjelennek).

Ébredj fel, ébredj, o vitéz!

„A gyilkos véraczéla

„Fejedre mérve, süjtni kész,

„Miként pokol haragja,

„Fel, fel vitéz!

„Ne szenderegj tovább;

„A gyáva kéz

„Kinyújtja rád vasát! (Eltűnnek.)

Ricardo. „Mi hangok? . . . megszűnének.

„Meg; s csöndes ismét minden, mint a  
 sirban.

„Nem látom őt . . . O sors, vezess nyomába! . . .

Ah! . . . ott . . . .

Megléltelek, meg, átkozott,

Vad szittya — áldozatra!

O mint sovárgtam düh között

Ez édes pillanatra.

O kéj! boszúm közel; szívem

Mikép repes miattad!

Mit esdtem, ég! magadtad:

Vérét kionthatom.

(Kézében vont aczállal Keled felé rohan.)

Habszűzek (megjelennek, mint főnebb).

A gyáva gyilkos! im,

Orozva ölni kész . . .  
 Fel, fel, vitéz !  
 „Mig eljőend megóvni  
 „Veszélytől kedvesed.  
 „Fel, fel, vitéz !  
 „Mig eljőend megóvni  
 „Szerelme édenét,  
 „Fel, fel, vitéz ! (Klitzmek.)

**K e l e d** (álmában).

El, el ! . . . te gyilkos ! . . . A csatában . .  
**R i c a r d o** Mi ez ? mi hüvös ének ? . . reszketek . .  
 Szégyen reám. — Fel ! csak fülem zugott.  
 — Halj meg, gonosz faj ! (Keled felé rohan.)

### HARMADIK JELENET.

**K e l e d.** — **R i c a r d o.** — **I z o n d a.** — **B o j t a.**  
 Később néhány magyar vitéz.

**I z o n d a.** (Bojta kíséretében jön, s a Keled felé rohanó R i c a r d o n a k útját állja.)

Ah, megállj, Ricardo !

**R i c a r d o.** Te itt ? . . . (Kardját elejti.)

**B o j t a.** (Ricardo kardját fölvéve.)

Derék hős ! így mersz titkon ölni ? . .

**K e l e d.** (Fölrezenve.)

Mi zaj ? . . Izonda ! . . Háf, nem álmodám,  
 Midőn legitt hön szümre zártalak ? . . .  
 Hanem Ricardo ? . . .

**B o j t a.** Ölni jött : e kard

E pillanatban hullt ki orkezeből,  
 A mint Izonda sátorodba lépett.  
 De önvasával küldöm őt . . .

**Keled.** Ne bánts;   
 Vitéz karod ne fertőztesd meg így,   
 Hű Bojta; nincsen fegyver oldalán.   
 Add vissza kardját. Térjen szirtlakába,   
 S ott mondja el: mint büntet a magyar.

**Ricardo.** Inkább szeretném a halált; kinosb   
 Eltűrnöm e vad nép botor negédét.

**Izonda.** Nagylelkű hős! . . .

**Keled.** O szívem kedvese,   
 Éltem fölött te örködel . . .

**Izonda.** O ezzel   
 En életemnek tartozám, Keled!

**Keled.** De mint jövel? szólj!

**Izonda.** Miként madár kis fészkből

Elűzve — védgalyakra:

Atyámtul eltaszítva,

Feléd úgy szálllok én.

Az árva, hontalan leány

Ím, jő: szívét követve,

Feléd, o hős levante,

Fogadd fel, óvd meg őt!

**Keled.** Legyen hű keblem mélyiből,   
 O sors, kegyed megáldva!

Te hontalan, sem árva

Ne légy a hős ölén.

Ne félj, ne, karjaim között:

Jer, ah, pihenj szívemre;

Egek dicső követje

Ne féld az üldözött!

**Ricardo.** Megóvta gyilkom élitől   
 A vad magyart, a kába!   
 Örült hevét díjába

Le, oh lehűtöm, én.  
 Kezemben újra fegyverem :  
 Nyugonni nem fog éle,  
 Boszúm míg el nem érte  
 A dőre vakmerőt.

Keled. El veled, szememből !  
 Ne bántsa senki, Bojta, táborunkban :  
 Gondod legyen rá !

Ricardo. Oh düh ! . . .  
 (El Bojtával a vitézekkel. — Szürkület. — Kőrtriadás.)

Keled. Harczi jel !  
 Csatára hi.

Izonda. Te mégysz ?

Keled. Csatázni, kedves !

Izonda. Nagy Isten ! ott lesz, oh Keled, atyám is ;  
 Ah !

### NEGYEDIK JELENET.

Izonda. — Keled. — Bojta.

Bojta. Támadóra harsogott a kürt . . .

Keled. Megyek . . . Maradj te, szép szűz, sátorom-  
 ban . . .

Izonda. Veled . . . atyámhoz . . . el ! . . .

Keled. Feletted őrt

Itt Bojta áll ; ne rettegj : fürteidből

Egy szál se hulljon porba . . .

Izonda. Nem ; . . megyek !

Ah bocsáss, bocsáss apámhoz . . .

Ősz fejére vész tolul :

Eltaszíta bár magátul,

Még atyám maradt ő !

A halál, ha megszakasztja  
 Bűtetézett napjait:  
 Mint viselje átkait  
 Szűm a szenvedő ?!

**K e l e d.** Maradj, Izonda, esdlek, kényszeritlek.

„Mért kitenni illy veszélyre,  
 „Oh leány szűz étedet ?  
 „Meg atyád nem mentheted  
 „Gyöngé karjaiddal !  
 „Hont adok, atyád leszek . . .  
 „Oh maradj ! maradj te itt,  
 „Nem kiméli napjaid  
 „A harc — a létölő !

**I z o n d a.** Bocsáss !

**K e l e d.** „Izonda, oh maradj !

**I z o n d a.** „Atyám ! . . .

„Keled ! Szerelmem ! . . .

**K e l e d.** „Bojta, ör leszesz !

(Izonda el Bojtával a sátor baldoldálán. Keled más felől szinte el.)

### V á l t o z á s.

Regkorány — Tihanyvár ostromállapotban. Bátyáin olasz fegyveresek, a szin mögött csatazaj, melly egyre közeledik, míg majd az ostromló magyarok berohanva, a vártéren folytatják harcukat.

### ÖTÖDIK JELENET.

**K e l e d.** — **R i c a r d o** (küzdve a szin mélyén jönnek).

**R i c a r d o.** „Jer, vártalak már, szép vitéz !

**K e l e d.** „Karom tusára, ime kész. (Összezsapnak.)

„Igy, nyílt csatában küzdök én.

**R i c a r d o.** „Pokolra küldöm lelkedet . . .

**K e l e d.** „Beszélni, látom, tudsz, legény . . .

Ricardo. „Hah! (Hanyatlík) Jól csapott . . . (Kiesik.)  
 Keled. „Rut nyelvedet  
 „Megnémította már e kéz. (Küzdeni megy.)

### HATODIK JELENET.

Uzub. — Prokop. — Utóbb Keled. —  
 Olasz s magyar vitézek.

Uzub. „Megállj, ne fuss, olasz vezér!  
 Prokop. „Nyelved, tudom, büszkén beszél,  
 „Hanem karom csapásait . . .  
 Uzub. „Hadúr! ne hadd magyarjaid. (Összecsapnak.)  
 Prokop. „Vad, büszke nép . . .  
 Uzub. „Ha életed,  
 „Puhult olasz, még szereted!  
 Keled (jó). „Izonda apja! . .  
 Uzub. „Védd magad,  
 „Erő ha van karodban.  
 Prokop. „Megérzed sujtó kardomat . . .  
 „Örülni fog pokolban  
 „A sátán látva lelkedet . . .  
 Keled. „A várparancsnok! . . Tégedet  
 „Én sujtalak halálra (Rácsap.)  
 Prokop. „Te vagy, leányvitéz? . . . Hah! (Kardja  
 kettétörik.)  
 „Pokolra, rossz aczél . . .

### HETEDIK JELENET.

Izonda. — Bojta. — Voltak. — Olasz  
 hölgyek. — Több olasz s magyar vitézek.  
 Izonda. „Atyám!  
 Keled. (A lefegyverzett Prokopra mutatva.)  
 „Foglyom, vezér! ha engeded . . .



I z o n d a. „Atyám, te élsz! . . S te, o Keled! . .

U z u b. „Legyen. — Vitézim, bátor bajnokok,

„A vár, mit ősink birtak egykoron,

„Miénk. Keled volt első ormukan,

„E szép fogoly szűz itt övé legyen.

K e l e d. „Vezér, kegyed nagy!

U z u b. „Egy csapat sereggel,

„Botúz sorából, őrizd addig is,

„Fejdelmi Árpád mig mást rendelend.

K e l e d. „Uram, vezér! hön megőrzöm azt.

I z o n d a. „Atyám, te élsz, és én veled . . .

P r o k o p. „Mi élet

„Ez?

I z o n d a. „Megbocsátasz, nemde, gyermekednek?

P r o k o p. „Fogoly vagyok, mit kérsz tőlem kegyel-  
met?

K e l e d. „Fogoly; de benned a hőst és apát

„Tisztelni fogja e kebel. Szabad vagy! .

(Leoldja bilincseit.)

I z o n d a. „Atyám, bocsánat! . . Boldog gyermeked

„Csak úgy leend, ha szíve hő frigyét

„Kezed megáldja.

P r o k o p. „Oh sors, kinosan

„Nehézkedett rám vaskarod! De mit

„Tegyek? . . . Leányom ő; és a bilincset

„Ez agg tagokról híve oldja le . . .

„Áldás reátok! . .

I z o n d a. „Boldog pillanat!

„Mit szerelmem édes álma

„Bájdreményben alkotott:

„Kéj valóban áradott

„Rám e pillanathan.

„Hős, kiért szívem hevüle,  
„És atyám, ki áld, szeret:  
„Bírlak, ime, titeket  
„Égi vonzalomban.

**U z u b. A győzelemdalt, harczszokott vitézek !**

**M i n d. Nagy Hadúr ! mosolygj egedből**

Fegyverünkre lángérőt,  
Győzelemre vidd szünetlen  
A magyart a hadverőt.

**Hont szerezni elhozál te**

Őseink szent telkire :  
Tűzz babért, tűzz hervadatlant,  
Hős vezérink fűrtire.

**És csatával, véradóval**

Megveendjük e hazát;  
Hadd : utódunk magzatának  
Fénysugárban adja át.

(A kárpit lefoly.)

---



---

Á r a 20 kr. p. p.

---





**Österreichische Nationalbibliothek**



Digitized by Google <sup>3</sup>

